

Slechter en slechter

Verbeter vruchtbaarheid door koe hele jaar te volgen

Hoe kunnen melkveehouders de vruchtbaarheid van hun hoogproductieve koeien verbeteren? De vruchtbaarheid wordt immers slechter en slechter, afgaande op de inseminatiegegevens. Het was de cruciale vraag op de studiedag van de Vlaamse faculteit Diergeneeskunde.

De vruchtbaarheid van onze melkkoeien neemt af. Professor Aart de Kruif liet er geen twijfel over bestaan tijdens het symposium rondom vruchtbaarheid bij hoogproductief melkvee op de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent. Zijn cijfers klonken hard in de oren: in 25 jaar tijd steeg de tussenkalftijd van 390 naar 415 dagen, het aantal inseminaties per dracht steeg van 1,5 naar 2,1 en het drachtpercentage viel terug van 55 naar 40 procent. Prikkelend klonk De Kruif: 'Misschien moe-

ten we die cijfers gewoon aanvaarden bij een stijgende gemiddelde melkproductie richting 10.000 kilo melk.'

Frank van Eerdenburg, professor en onderzoeker aan de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht, benaderde vruchtbaarheid uit de hoek van bronstdetectie. 'Hoe kan de boer de stier verslaan? Het is niet makkelijk, maar wel mogelijk', stelde de onderzoeker terwijl hij de diverse bronstsymptomen opsomde. Hij herhaalde ook eigen onderzoekscijfers. 'Slechts 37 procent van de ovulerende koeien toont effectief een staande bronst.'

Volgens Van Eerdenburg is het het beste om twee keer gedurende langere tijd naar de koeien te kijken. 'Twee keer per dag een half uur naar de koeien kijken levert hogere detectiepercentages dan drie keer per dag twintig minuten kijken.' Maar ook hoe naar de koeien gekeken wordt, is van belang. 'Hun gedrag is best op afstand te zien. Koeien willen ook privacy.'

Langzame start loont

Over het optimale inseminatiemoment groeien eveneens andere inzichten. Zo verwees Judith Roelofs, onderzoeker aan Wageningen Universiteit, naar een eigen studie waarbij ze het interval tussen ovulatie en inseminatie uitvoerig onderzocht. 'De hoogste bevruchtingsresultaten zijn te behalen wanneer de koeien 12 tot 24 uur voor ovulatie zijn geïnsemineerd', vertelde Roelofs. Inseminatie op tien tot twaalf uur na waarneming van de bronst levert daardoor de beste resultaten. 'In verband met het optimale inse-

minatietijdstip kan dus beter te vroeg dan te laat geïnsemineerd worden.'

Na Van Eerdenburg boog Tom Vanholder, voormalig onderzoeker en inmiddels werkzaam als praktijkdierenarts, zich over de stelling van De Kruif. Vanholder ziet vooral een relatie tussen een negatieve energiebalans en vruchtbaarheid. 'De beschikbaarheid van glucose speelt een belangrijke rol op hersenniveau voor de start van de vruchtbaarheidscyclus.' Vanholder benadrukte het belang van een goede energieopname. 'Het is beter de koe langzaam te laten starten door vroeg in de lactatie minder eiwit, maar vooral meer energie te geven. De melkproductie moet bij de start niet te veel gestimuleerd worden. Zeker in de eerste dertig dagen moeten koeien met het oog op een goede vruchtbaarheid goed in de gaten worden gehouden.'

Geert Opsomer, professor aan de faculteit Diergeneeskunde in Merelbeke, hield in zijn betoog dezelfde lijn aan. 'De negatieve energiebalans van koeien voorkom je niet door de productie te laten dalen, maar door een stijging van de drogestofopname. Veehouders moeten voeren met het oog op een goede pensgezondheid.'

Opsomer onderstreepte het belang van voldoende structuur, een trage opbouw van de krachtvoergif en geleidelijke rantsoenovergangen. Ook de conditie van de koeien verdient extra aandacht. 'Vooral de koeien tussen dag 150 en 270 in de lactatie krijgen vaak te weinig aandacht. Veehouders moeten deze groep voldoende volgen, want meestal ontstaan hier al problemen voor de volgende lactatie.'

Dat hoge producties niet noodzakelijk gepaard gaan met een verminderde vruchtbaarheid, is duidelijk voor Opsomer. 'Er zijn boeren die het perfect in de vingers hebben. Misschien gebeurde de Holsteinisering sneller bij de melkkoeien dan bij de veehouders?'

Slechts 37 procent van de koeien toont nog staande bronst

Annelies Debergh

